

stbit Gods, som ligger i hans Valgfreds — det er Den Stryns, hvorfra Nagsdagen som formlig har modtaget en Adresse — ønske, at Fæste maatte blive ved, saa er et saadant Ønske ogsaa ganske naturligt. Denne D bestaaer af 967 Ddr. fæsteligigt Jord, som hører til de bedste Jorder i Danmark, idet der i Gjennemsnit kun gaar 8 Ddr. Land paa 1 Td. Hartkorn. Den hele aarlige Indtægt for Godseieren er 845 Rd., og naar jeg derfor regner 6 pCt. af de 19,232 Rd., som gennem en Aarvække ere betalte i Indfæstning, saa være Fæsterne paa denne D en Afgift af 2 Rd. 6 1/2 Sk. af hver Td. Land. Jeg skal dog sige til, at de ere en Slags Superficialrbønder, idet de ere Husene og Bygningerne, medens Jorden tilhører Herkabet. Nu kan man jo nok indsee, at Bønderne paa Stryns Have regnet meget rigtigt, naar de sige: Vi gød nok vedblive at være Fæstere under Grevskabet Langeland; thi om det end ikke er min Mening at benytte denne Leilighed til at sige noget personligt Hæderligt om Bestyrelsen af dette Grevskab, maå jeg dog udsale, at efter det Kendskab, jeg har til disse Forhold, kunne disse Fæstere være ganske rolige for sig selv og deres Børn. Hvorledes det vil stille sig i Fremtiden, kan man naturligvis ikke sige, men saa vidt gaar vel heller ikke Fæsterne i deres Betragtninger. Tager man nu Hensyn til selve Grevskabet Langeland, saa er dette et stbit Gods med 1,600 Ddr. Hartkorn fæsteligigt Bøndergods, og det er ogsaa meget gode Jorder, idet der kun gaar 10 Ddr. Land paa 1 Td. Hartkorn. Værdien af denne Jord er altsaa 6—7 Millioner Rd., og det endda efter en lav Salvsprits, idet der ved forekommende Leiligheder er betalt over 400 Rd. pr. Td. Land for saadanne Jorder paa Langeland, og Renten af denne Værdi er altsaa noget over 250,000 Rd. Men hvad er nu Grevens Indtægt af dette Bøndergods? Det er omtrent 30,000 Rd., om Aaret, naturligvis fraregnet de 6 pCt. af Indfæstningen. Kommer dette til, bliver Indtægten af hele Grevskabet Langelands og Stambufjel Alesfeldis Bøndergods paa Langeland og Stryns ca. 57,000 Rd. Hvorhen komme nu altsaa disse circa 200,000 Rd., der blive

tilbage af Godsets aarlige Indtægt, naar denne sættes til 4 pCt. af Godsets nuværende Værdi? De gaar til Bønderne, og det er Grunden, hvorfor der er saa almindelig Velstand, og saa almindeligt Velbestående hos Fæstebønderne paa Grevskabet Langeland, og det er ogsaa derfor, at der efter et Andragende der er kommet til Nagsdagen, er en almindelig Auerkjendelse hos langelandske Fæstere af, at de have det godt. Nu sige disse Fæstere desnaaglet, at Almuevellet fordrer, at Fæstevæsenet gaar ud af Veiden, og at de derfor finde det rigtigt at støtte en Fremgang i saa Henseende. Deres vidnet om stor Oplysning paa Langeland, og der kan altsaa ikke være nogen Betænkelighed, selv med Hensyn til en Befolkning, der har det saa fortræffeligt, ved at gaar ind paa Sagen. Men een Ting er dog ganske klar, og det er, at man, før man afgjør det Spørgsmaal, om man skal afløse Fæstevæsenet endeligt, eller fremdeles bør bevare Múltigheden af det, bør vide, om Tilstanden er alle andre Steder saaledes, som den er paa Langeland. Jeg har derfor taget Ordet for at udsale det, jeg begynde med: Vi kjende ikke tilbunds Sagens factiske Tilstand, førend vi vide i Sandhed, hvilken Dvuladeel af Jordrenten der efter de nuværende Forhold kommer i Grevens Haand, og hvilken der kommer i Peterens eller, hvad der er det samme, i Fæsternes Haand.

Dr. Andersen: Jeg har ikke bedt om Ordet for ligeoverfor det ærede Medlem for Sorø Amts Ade Valgfreds (Hofstem) at udsale mig om, hvorvidt min Betragtning af § 9 er rigtig eller ikke, men det glæder mig ialfsald, at det ærede Medlem fandt, at der saad godt ud. Jeg skal kun tilføje, at saavidt mig betjendt, er det nok i den denne Paragraph, som de store Forsamlinger af Fæstere i Vinter have udfalt sig imod, saa det vistnok ikke er nogen Fornærmelse mod Fæstere i det Hele, naar jeg udtalte mig, som jeg gjorde, imod denne Paragraph. Jeg troer nemlig, at det er den almindelige Mening, blandt Fæstere, at denne Paragraph vil man helst være fri for i den Skikkelse, hvori den foreligger. Grunden, hvorfor jeg bad om Ordet, er en